

درسنامه اختلالات لیپید

با مقدمه

دکتر باقر لاریجانی

گردآوری و تألیف

دکتر محمد پژوهی

دکتر محمد رضا مهاجری تهرانی

دکتر حسین فخرزاده

دکتر عذرا طباطبائی ملاذی

دکتر پیوند امینی

عنوان و نام پدیدآور: درسامه اختلالات لیبید / گردآوری و تألیف محمد پژوهی... او دیگران؛ زیر نظر باقر لاریجانی.
مشخصات نشر: تهران، ویستا، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری: ۲۱۹ ص.؛ مصور (رنگی). جدول. نمودار.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۹۷-۵۷-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: گردآوری و تألیف محمد پژوهی، محدثا مهاجری نهرانی، حسین فخرزاده، عذرا طباطبایی ملاذی، پیوند امینی.
یادداشت: کتابانه: ص. ۱۶۹ - ۲۰۶.
یادداشت: نمایه.
موضوع: لیبیدها -- متابولیسم -- اختلالات
موضوع: لیبیدها
شناسه افزوده: پژوهی، محمد
شناسه افزوده: ارشد لاریجانی، باقر، ۱۳۴۰ - ناظر
رده بندی کنگره: RC۴۲۲/۱۵۲ ۱۳۹۰
رده بندی دیویی: ۶۱۶/۳۹۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۰۸۴۶۳

نام کتاب:	درسامه اختلالات لیبید
با مقدمه:	دکتر باقر لاریجانی
گردآوری و تألیف:	دکتر محمد پژوهی و همکاران
ناشر:	ویستا
مدیر اجرایی:	آزاده هاشمی
صفحه آرا و تألیف:	محمد صادقیان خدیجه دقیز، معصومه محمدقلی، سمیه محمدقلی
امور اجرایی:	دکتر پیوند امینی
ویراستار:	دکتر عذرا طباطبایی ملاذی
نوبت چاپ:	اول
شمارگان:	۵۰۰ نسخه
لیتوگرافی، چاپ و صحافی:	سعید دانش
بها:	۶۰۰۰ ریال

پژوهشکنده علوم غدد و متابولیسم، دانشکاه علوم پزشکی تهران، تهران، خیابان کارگر شمالی، بیمارستان دکتر شریعتی، طبقه پنجم، کدپستی: ۱۴۱۱۴، تلفن: ۸۸۲۲۰۰۳۷-۸، شماره ۸۸۲۲۰۰۵۲، پست الکترونیک: emrc@tums.ac.ir

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۹۷-۵۷-۲

ISBN: 978-964-2997-57-2

مقدمه:

در سال‌های اخیر سیر بیماری‌ها از بیماری‌های عفونی و واگیر و بعضاً شیوع بالای سوء تغذیه به طرف بیماری‌های غیرواگیر پیش رفته است. گسترش شهرنشینی و زندگی کم تحرک و مصرف غذاهای پرچرب؛ اصولاً تغذیه نامناسب از علل مهم این پدیده می‌باشند. این سیر در جوامع در حال توسعه و نیز کم درآمد شیوع بیشتری دارد. مطالعه بار جهانی بیماری‌ها نشان داد که بار بیماری‌های مزمن غیرواگیر ۱/۵ برابر بیماری‌های عفونی است. این ارقام در کشور ما نیز صادق است و بیماری‌های مزمن غیرواگیر سرده‌ست علل مرگ و میر در هر دو جنس می‌باشند.

در میان بیماری‌های مزمن غیر واگیر، فراوان‌ترین آن‌ها بیماری قلبی-عروقی است. براساس آمار جهانی، این بیماری‌ها شایع‌ترین علت مرگ و میر در هر دو جنس محسوب شده و با افزایش سن مرگ و میر بیشتری را به دنبال دارند. به طوری که در مردان بالای ۶۵ سال، علت حدوداً نیمی از مرگ و میرها بیماری‌های قلبی، در ۲۵ درصد موارد سرطان‌ها و در کمتر از ۲ درصد موارد عفونت می‌باشد. این ارقام در زنان سالمند کمی بیشتر شده و به ۵۶ درصد به دنبال بیماری‌های قلبی و کمتر از ۲۰ درصد به دلیل سرطان می‌رسد.

در این بین بیماری عروق کرونر قلب به تنهایی بزرگترین عامل مرگ و میر و ناتوانی در مردان و زنان در آمریکا بوده و در واقع یک سوم علل مرگ و میر در افراد بالای ۲۵ سال در این کشور مربوط به بیماری عروق کرونر است. گزارشات بین‌المللی حاکی از آن است که مرگ و میر عروق کرونر در کشورهای غربی در سال‌های ۲۰۲۰-۱۹۹۰ به ۲۹ درصد در زنان و ۴۸ درصد در مردان خواهد رسید. پیش بینی شده که این ارقام در کشورهای در حال توسعه به ۱۲۰ درصد و ۱۳۷ درصد به ترتیب در زنان و مردان افزایش یابد.

علاوه بر آمار فزاینده مرگ و میر بیماری‌های قلبی-عروقی، بار این بیماری‌ها و نیز هزینه‌های تحمیلی آن بر سیستم مراقبت بهداشت جوامع آمار وحشتناکی را نشان می‌دهد. به عنوان مثال هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم این بیماری‌ها در سال ۲۰۰۸ در آمریکا بیش از ۴۰۰ بیلیون دلار بود. براساس مطالعه ملی بار بیماری‌ها و آسیب‌ها در ایران در سال ۲۰۰۳، سومین علت بار بالای بیماری‌ها در ایران، بیماری‌های قلبی-عروقی بودند و میزان سال‌های از دست رفته در صدهزار نفر جمعیت بیش از ۲۰۰۰ سال بود.

عوامل مختلفی دست به دست یکدیگر داده و سبب بروز بیماری های قلبی - عروقی می شوند. هیپرکلسترولمی یکی از عوامل عمده و قابل کنترل مسبب این بیماری هاست. مطالعات اپیدمیولوژیک ارتباط پیوسته و مداومی بین سطح سرمی کلسترول و خطر بروز بیماری قلبی نشان داده اند. به دنبال مطالعات کارآزمایی بالینی مشخص شده که کاهش کلسترول افراد هیپرکلسترولمیک سبب کاهش عوارض ناشی از بیماری های قلبی - عروقی می شود. در بررسی متاآنالیز ۳۸ مطالعه انجام شده در سطوح پیشگیری اولیه و ثانویه مشخص شد که به ازای هر ۱۰ درصد کاهش سطح سرمی کلسترول، ۱۵ درصد از میزان مرگ و میر بیماری های قلبی - عروقی کاسته می شود.

با توجه به مطالعات مختلف و پراکنده ای که برای بررسی شیوع و علل اختلالات لیپید در ایران انجام شده، شیوع آن بالا و بیش از ۳۶ درصد در بزرگسالان گزارش شده است. از جمله رویکردهای پیشگیرانه به پدیده های لیپیدی افزایش توجه و آگاهی کادر بهداشتی درمانی به این امر می باشد. در این راستا کتاب حاضر با تلاش جمعی از اساتید غدد، قلب و عروق و نیز پژوهشگران پژوهشکده علوم غدد و متابولیسم، به منظور افزایش آگاهی و توانمندی کادر پزشکی در رویکرد بالینی به اختلالات لیپید تهیه شد. امید است با عنایت خداوند متعال، این اقدام گامی در ارتقای ارائه خدمات درمانی مناسب تر به بیماران باشد.

دکتر باقر لاریجانی

ریس پژوهشکده علوم غدد و متابولیسم

دانشگاه علوم پزشکی تهران

پاییز ۱۳۹۰

فهرست مطالب

فصل اول

۱..... ساختمان، فیزیولوژی و پاتوفیزیولوژی چربی

فصل دوم

۱۵..... اپیدمیولوژی دیس لیپیدی در دنیا

فصل سوم

۴۷..... اپیدمیولوژی دیس لیپیدی در ایران

فصل چهارم

۶۳..... اختلالات اولیه هیپر لیپیدی

فصل پنجم

۹۱..... اختلالات اولیه متابولیسم HDL

فصل ششم

۹۷..... هیپر لیپیدی اولیه ژنتیکی

فصل هفتم

۱۰۵..... اختلالات ثانویه متابولیسم لیپید

فصل هشتم

۱۱۵..... رویکرد بالینی به هیپر لیپیدی

فصل نهم

۱۲۷..... درمان اختلالات لیپید

فصل دهم

۱۵۹..... برنامه ملی آموزش کلسترول (میزگرد سوم) NCEP ATP III

فصل یازدهم

۱۶۷..... منابع

فصل دوازدهم

۲۰۵..... واژه یاب

فصل سیزدهم

۲۱۱..... ضمایم